

ЖИТОМИРСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ Основи філософських знань та соціологія

Галузь знань	14 "Електрична інженерія"	
Спеціальність	141 "Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка"	
Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр	
Викладач	Додуріч Світлана Миколаївна	
	Посада	Голова циклової комісії «Гуманітарних та суспільних дисциплін», викладач гуманітарних дисциплін
	Науковий ступінь	Кандидат педагогічних наук
	Вчене звання	-
	Контактний Тел.:	0679399447
	E-mail	svetadodyrich@ukr.net
	Робоче місце	Аудиторія 1а
Статус дисципліни	Дисципліна обов'язкова загальноосвітня ОК 5	
Час та місце проведення	відповідно до розкладу	
Кількість кредитів	4 кредита (120 год.)	
Форма контролю	екзамен	
Сторінка дисципліни в Moodle	Житомирський агротехнічний фаховий коледж - Освітній портал https://learn.zhatk.zt.ua	

Пререквізити (базові знання необхідні для успішного опанування компетентностями).
Базові знання з дисциплін «Людина і світ», "Історія української культури".

Постреквізити. Написання наукових студентських робіт, проектів, наукових статей, рефератів.

Характеристика дисципліни

Освітня компонента «Основи філософських знань та соціології» є обов'язковою компонентою з спеціальності 141 "Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка". Освітню компоненту розроблено таким чином, щоб у хронологічному порядку надати здобувачам освіти необхідні теоретичні знання для поглибленого засвоєння навчального матеріалу з важливих питань історико-культурного, світоглядного та іншого розвитку людства, а також вміння оцінювати аналізувати та систематизувати різні за характером походження матеріали, повідомлення тощо, формування у здобувачів освіти знань дотичних до освітньої компоненти, вироблення стійкої й переконливої громадянської позиції.

Предметом вивчення освітньої компоненти є: світ як цілісність та місце людини у ньому, соціум та людина і взаємовідносини між ними, проблеми пізнання, свідомості та мислення, добра та зла.

Метою викладання освітньої компоненти «Основи філософських знань та соціологія» є: формування основ наукового світогляду у здобувачів освіти, засад лення змісту та специфіки основних принципів національного світогляду у контексті розвитку світової філософії; роль філософії як внутрішньої основи національної культури та ментальності. Дати студентові розуміння основних проблем філософії та вміння орієнтуватися у численних і багатоманітних за змістом підходах до їх розв'язання. Зосередити увагу на питаннях відношення людини до світу та до самої себе, виробленні життєвої позиції особистості у контексті складних проблем, які розв'язує людство на межі тисячоліть.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи філософських знань та соціологія» є: вивчення основних етапів розвитку філософії, ознайомлення з внеском мислителів різних філософських шкіл та напрямів, у тому числі й українських філософів у розвиток філософського вчення, формування й розвиток сучасного системного наукового та критичного мислення, закладення основ для усвідомлення філософських знань як системи, яка виступає методологією для досліджень в інших науках.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні **знати**: історичні типи світогляду; історію становлення, основні етапи і особливості розвитку філософії; основні поняття та категорії філософії та соціології; основні парадигми та концепції світової та вітчизняної філософської та соціологічної думки; основи процесу наукового пошуку, форми і методи наукового пізнання та соціологічних досліджень;

вміти: самостійно аналізувати феномени та процеси в системі «людина – світ» у їх діалектичному взаємозв'язку та з урахуванням змін, що відбуваються у світі й Україні; використовувати методологію наукового пізнання, застосовувати отримані знання при вирішенні професійних завдань; критично мислити; обґрунтовувати свою світоглядну, громадську та професійну позицію.

Навчальна дисципліна направлена на досягнення компетентностей освітньої програми:

ІК. Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі у галузі електроенергетики, електротехніки та електромеханіки або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідних наук та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

ЗК2. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК5. Здатність працювати в команді.

ЗК8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

РН 2. Спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

РН 4. Уміти обробляти, аналізувати та застосовувати інформацію з різних джерел.

РН 5. Уміти працювати самостійно та в команді.

План вивчення навчальної дисципліни

№ тижня	Назва теми	Форма вивчення та кількість годин	Завдання до самостійної роботи студента (СРС)
1	Тема 1. Вступ. Філософія як специфічний тип знання	Лекція (4 год), СРС (4 год)	Поняття «філософія». Місце філософії в самопізнанні людини. Основні джерела філософії. Світогляд як духовно практичне засвоєння світу. Структура світогляду. Типи світогляду. Світобачення та його принципи. Предмет і функції філософії. Філософія в системі культури.
2	Тема 2. Філософія Стародавнього світу	Лекція (4 год), СРС (4 год)	Історія філософії як сходження до вершин людського самопізнання. Стародавня філософія як зародок і колиска всіх наступних типів філософії. Людина – змістовне ядро всіх проблем стародавньої філософії. Філософські системи Давньої Індії. Проблеми філософії Стародавнього Китаю. Антична філософія: особливості розвитку, морально-етична спрямованість.
3	Тема 3. Філософія європейського Середньовіччя та епохи Відродження	Лекція (4 год), СРС (4 год)	Зміни світогляду при переході від античності до Середньовіччя. Роль християнства у становленні середньовічної філософії. Основні проблеми та досягнення філософії доби Середньовіччя в Європі та Візантії. Дискусії про універсалії. Філософія Відродження та її напрямки.
4	Тема 4. Філософія Нового часу	Лекція (4 год), СРС (4 год)	Якісно нова спрямованість філософії в епоху ранніх буржуазних революцій в Європі. Пошуки продуктивного

			методу пізнання: сенсуалізм, раціоналізм. Новий філософський ідеал у філософії просвітництва. Проблема свободи людини та шляхи її соціального визволення. Класична німецька філософія. Моральний смисл обмеження людського розуму і розширення меж віри. Особливості та досягнення класичної німецької філософії.
5	Тема 5. Філософія XIX – XX століть	Лекція (4 год), СРС (4 год)	Перегляд класичної моделі світорозуміння у філософії XIX – XX століть. Програми радикального оновлення філософії – філософія Маркса й Енгельса, позитивізм, філософія життя. Некласична філософія XX століття: основні напрямки та їх особливості.
6	Тема 6. Філософська думка в Україні	Лекція (4 год), СРС (4 год)	Джерела української філософії. Становлення українського неоплатонізму XIV – XVI століть. Філософська думка українського ренесансу. Специфіка реформації в Україні. Зародження професійної філософії в культурно – освітніх центрах України: Острозькій та Києво-Могилянській академіях. Г.Сковорода – родоначальник української класичної філософії. Філософія Т.Г.Шевченка.
7	Тема 7. Проблема буття у філософії	Лекція (4 год), СРС (4 год)	Поняття «онтологія», «буття», «небуття». Фундаментальне значення проблеми буття в філософії. Основні виміри буття. Світ як всеохоплююча реальність. Єдність природи, суспільства і людини.

			Практичні витоки людського поділу реальності на об'єктивну та суб'єктивну. Єдність матерії, руху, простору, часу. Основні категорії онтології.
8	Тема 8. Духовний вимір людського буття	Лекція (4 год), СРС (4 год)	Сутність свідомості. Проблематика походження та розвитку свідомості. Свідомість і мова. Структура та функції свідомості. Суспільна свідомість, її форми. Свідомість та самосвідомість, свідоме, підсвідоме, несвідоме.
9	Тема 9. Основи філософського вчення про розвиток	Лекція (4 год), СРС (4 год)	Діалектика – вчення про розвиток. Загальні ознаки і людський критерій розвитку. Принципи діалектики. Категорії діалектики. Закони діалектики. Антиподи діалектики.
10	Тема 10. Основний зміст пізнавальної діяльності	Лекція (4 год), СРС (4 год)	Поняття «гносеологія». Знання та пізнання. Об'єкт і суб'єкт пізнання. Проблема пізнання у філософії.
11	Тема 11. Соціологія як наука. Предмет і функції соціології.	Лекція (4 год), СРС (4 год)	Основні підходи до розуміння суспільства і людини. Соціологія як наука про соціальні спільноти. Типи соціальних спільнот. Соціальні інститути як механізми самоорганізації спільного життя людей та їх різновиди.
12	Тема 12. Історичні етапи розвитку соціології. Сучасна соціологічна теорія.	Лекція (4 год), СРС (4 год)	Логіка виникнення соціології. Розвиток поглядів на суспільство і людину. О.Конт – засновник соціології. Соціальна статика і соціальна динаміка у вченні Конта.
13	Тема 13. Становлення соціологічної думки в Україні.	Лекція (4 год), СРС (2 год)	Теоретична соціологія: структурні та інтерпретивні парадигми. Структурний

			функціоналізм. Соціальна система та її складники. Проблема соціальної інтеграції. Соціологія конфлікту.
14	Тема 14. Суспільство як цілісна система.	Лекція (4 год), СРС (2 год)	Системний підхід до суспільства в соціології. Аналіз суспільства.
15	Тема 15. Особистість як суб'єкт і об'єкт суспільних відносин.	Лекція (4 год), СРС (2 год)	Особистість в соціології. Особистість – людина – індивід. Біологічне та соціальне в людині. Теорія розвитку особистості. Характерні риси особистості та її внутрішня духовна структура. Проблема соціалізації, соціальної адаптації та інтеріоризація.
16	Тема 16. Соціальна структура суспільства.	Лекція (4 год), СРС (2 год)	Поняття соціальної структури. Соціально-класова структура суспільства та тенденції змін у пострадянському періоді. Соціально-етнічна структура суспільства. Соціально-демографічна структура суспільства. Соціальна стратифікація та соціальна мобільність.

КАТАЛОГ РЕСУРСІВ

1. Арутюнов В., Бондар С. Філософія: навчально-методичний посібник. Київ: Аспект-Поліграф, 2008. 309 с.
2. Бойко О. Філософія: курс лекцій: у 2-х ч. Суми, 2010. Ч. 1. Історія світової та української філософії. 187 с.
3. Бойко О. Філософія: курс лекцій: у 2-х ч. Суми, 2010. – Ч. 2. Філософські системи. 179 с.
4. Воронюк О. Філософія. Київ: Медицина, 2018. 216 с.
5. Губерський Л. Філософія. Київ: Фоліо, 2017. 621 с.
6. Губерський Л. Філософія: Хрестоматія (від витоків до сьогодення): навч. посіб. Київ: Знання, 2009. 621 с.
7. Комаха Л. Логічні засади аргументації у філософському знанні: монографія. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 360 с.
8. Огнев'юк В., Утюж І. Філософія. Історія філософії: Підручник. – Київ: Грамота, 2010. 256 с.
9. Петрушенко В. Філософія: Навчальний посібник. Львів: Магнолія плюс, 2006. 243 с.
10. Причепій Є., Черній А., Чекаль Л. Філософія: Підручник. Київ: Академвидав, 2010. 592 с.

11. Хамітов Н., Гармаш Л., Крилова С. Історія філософії: проблема людини та її меж. Вступ до філософської антропології як метаантропології. Навчальний посібник зі словником. Київ: КНТ, 2016. 396 с.
12. Хамітов Н. Філософська антропологія: актуальні проблеми. Від теоретичного до практичного повороту. Київ: КНТ, 2018, 394 с.
13. Інтернет сайти:
  - Філософія та релігієзнавство // Портал. URL: <https://tureligious.com.ua/> (дата звернення: 27.09.2018).
  - Философия для жизни: курс лекций и практических занятий // Новый Акрополь. URL: <http://newacropolis.org.ua/ru/projects/introductory-course> (дата звернення: 27.09.2018).
  - Інститут філософії імені Г.С.Сковороди. URL: <https://www.filosof.com.ua/index.htm> (дата звернення: 27.09.2018).
  - Вісник Харківського Національного університету імені В.Н.Каразіна. Серія «Філософія. Філософські перипетії». URL: <https://periodicals.karazin.ua/philosophy> (дата звернення: 27.09.2018).